

незручностей, на відміну від вирішення земельних спорів органом місцевого самоврядування (земельною комісією).

3. Особливого значення, застосування інституту медіації та фасилітації у сфері земельних відносин набуває у контексті вирішення земельних спорів, що стосуються охорони земель та порушення екологічних норм таких категорії земель як землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики та оборони та іншого призначення, а також інших категорії земель, що постраждали від забруднення.

4. Видається доцільним доповнити положення Глави 25 ЗКУ, поняттям «медіація у сфері земельних відносин» як альтернативний метод вирішення земельних спорів, що являє собою конфіденційний і структурований процес, що базується на принципах добровільності, нейтральності, незалежності, неупередженості, який шляхом переговорів за допомогою посередників досягають мирного врегулювання земельного спору.

Список використаних джерел

1. Валянська Т. П. Альтернативне вирішення конфліктів у сфері земельних відносин: правові аспекти: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Одеса, 2024. 199 с.

2. Словник української мови: в 11 т. / редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін.; АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ: Наукова думка. 1970-1980. Т. 4. 664 с.

3. Федчишин Д.В. Земельно-правові аспекти застосування медіації в Україні. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2024. Серія ПРАВО. Випуск 85: частина 2. С. 201-205.

Марченко В. Б.,
к.ю.н., доцент, професор кафедри приватного права
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ ПОВНОГО РІШЕННЯ СУДУ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Складання повного рішення суду 1-ї інстанції у справах середнього і вище рівнів складності досить часто відбувається після проголошення (підписання) скороченого (вступної та резолютивної частин) рішення. Автору не вдалось знайти офіційної статис-

тики з цього приводу, однак вибіркове дослідження бази ЄДРСР не залишає сумніву щодо такого висновку [1, 2, 3, 4].

Змістовна невизначеність щодо повного рішення суду може створювати проблеми для сторони, яка має намір оскаржувати проголошене (підписане) у скороченій формі рішення. Зауважимо, що у даній короткій розвідці ми розглядаємо окремі нормативні випадки проголошення (підписання) рішення суду відповідно до положень ст.240/ч.1, ч.4 Господарського процесуального кодексу України (ГПК) [5].

Проблемність такої ситуації полягає у тому, що відлік строку на оскарження може починатися з дати проголошення (підписання) скороченого варіанту рішення, а почати повноцінну підготовку скарги заявник може лише після отримання повного тексту рішення. Нагадаємо, що відповідно до ст.256/ч.1 ГПК апеляційна скарга на рішення суду подається протягом двадцяти днів з дня його проголошення [5].

Відсутність повного тексту рішення ускладнює для скаржника формулювання обґрунтовальної частини своєї скарги, де він має розкрити у чому полягає незаконність і (або) необґрунтованість рішення, і зокрема, неповнота встановлення обставин, які мають значення для справи, та (або) неправильність встановлення обставин, які мають значення для справи, внаслідок необґрунтованої відмови у прийнятті доказів, неправильного їх дослідження чи оцінки, неподання доказів з поважних причин та (або) неправильне визначення відповідно до встановлених судом обставин праводіносин тощо, – як цього вимагає ст.258/ч.2/п.5 ГПК [5].

Отже, нормативно, відповідно до ст.256/ч.1 ГПК у скаржника є двадцять днів на підготовку і подання апеляційної скарги. Законодавець надає гарантію учаснику справи на збереження цього строку у випадку, якщо суд скористається правом на відкладення складання повного тексту рішення відповідно до норми ст.233/ч.6 ГПК, яка каже, що у виняткових випадках залежно від складності справи складання повного рішення суду може бути відкладено на строк не більш як десять днів, а якщо справа розглянута у порядку спрощеного провадження – не більш як п'ять днів з дня закінчення розгляду справи [5].

Відзначимо, що у практиці господарських судів відкладення складання повного рішення нерідко значно перевищує 10-денний термін. Для прикладу, термін відкладення складання повного рішення у конкретній справі може складати 22 дні [1] або 19 днів [3] чи 20 днів [4]. Такі порушення нормативного порядку, очевидно, мають системний характер, пов'язані із певними об'єктив-

ними обставинами, а отже, виправити їх суто нормативними приписами, очевидно, неможливо.

Як бачимо, нормативний строк на оскарження у подібних випадках теоретично міг би повністю перекритися фактичним терміном відкладення складання повного рішення суду. І скаргник постав би перед проблемою оскарження рішення суду, не маючи на руках його повного тексту.

Проте законодавець у принципі передбачив вирішення такої проблемної ситуації, зазначаючи у ст.256/ч.1/абз.2 ГПК, що якщо в судовому засіданні було проголошено скорочене (вступну та резолютивну частини) рішення суду або якщо розгляд справи (вирішення питання) здійснювався без повідомлення (виклику) учасників справи, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення [5].

Однак у цьому положенні, на наш погляд, є одна прогалина, а саме, – обчислення строку на оскарження від дня складення повного рішення не передбачене для учасників справи, які всі не з'явилися у судові засідання, яким завершується розгляд справи. Йдеться про те, що відповідно до положення ст.240/ч.4 у разі неявки всіх учасників справи у судові засідання, яким завершується розгляд справи, або у разі розгляду справи без повідомлення (виклику) учасників справи суд підписує рішення (повне або скорочене) без його проголошення [5]. Таким чином, для таких учасників рішення не проголошується, а лише підписується, тому вони не охоплюються нормою ст.256/ч.1/абз.1, і одночасно вони не є суб'єктами норми ст.256/ч.1/абз.2 ГПК.

Щоб усунути прогалину пропонуємо доповнити норму ст.256/ч.1/абз.2 ГПК, виклавши її у наступній редакції: «якщо в судовому засіданні було проголошено скорочене (вступну та резолютивну частини) рішення суду або у разі неявки всіх учасників справи у судові засідання, яким завершується розгляд справи, або якщо розгляд справи (вирішення питання) здійснювався без повідомлення (виклику) учасників справи, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення».

Список використаних джерел

1. Рішення Господарського суду Запорізької області у справі № 908/2079/22 від 02.01.23. (Повний текст рішення складено 24 січня 2023 року). ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108552021>
2. Рішення Господарського суду Харківської області у справі № 922/1503/22 від 02.01.23. (Повне рішення складено "09" січня 2023 р.). ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108296395>

3. Рішення Господарського суду Львівської області у справі 914/3037/24 від 06.03.2025. (Повний текст рішення виготовлено 25.03.2025). ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126122085>

4. Рішення Господарського суду Львівської області у справі № 914/3263/24 від 06.03.2025. (Повний текст рішення складено 26.03.2025). ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126149547>

5. Господарський процесуальний кодекс України: від 06.11.991р. № 1798-ХІІ. Офіційний портал ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.

Намясенко О. К.,
к.ю.н., доцент, доцентка кафедри приватного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ВТРАТА ЧИННОСТІ ГКУ ТА РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

Початок 2025 року ознаменувався прийняттям Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 09.01.2025 р. № 4196-ІХ. Тривала дискусія, яка відбувалась в юридичній спільноті між цивілістами та господарниками, фактично була завершена. Наслідком прийняття Закону стало положення про втрату чинності Господарського кодексу України з 28 серпня 2025 р. Крім цього, в прикінцевих та перехідних положеннях Закону міститься значний перелік нормативно-правових актів, в які будуть внесені зміни.

Одним з питань, які обговорювались під час розгляду проекту Закону України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» № 6013 була необхідність проведення реформи господарських судів. До питання ліквідації або значного реформування системи господарських судів в науковій спільноті повертались неодноразово.

Так, наприклад, відповідно до Проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо удосконалення засад організації та функціонування судової влади відповідно до європейських стандартів № 1497 від 17.12.2014 р. з